

ס ו ד י

באד גווסברג, ב' חשוון תשל"ג
10.10.72

אל: מר שמחה דיניץ, מנכ"ל משרד ראש הממשלה

מאת: השגריר - בון

שמחה היקר,

כפי שהברקתי לך לוטים בזה מכתבו של הקאנצלר לרוה"מ בצירוף הערות שר הפנים גנשר בשולי הדו"ח של ראש המוסד. שר הפנים אומר שם שהוא מגביל את עצמו בכוונה לתיקונים מעטים אבל חשובים מאחר שהוא יודע שרשמיו של כל משקיף "באותם מאורעות עצובים" מושפעים בהכרח סובייקטיבית. אני יכול להתיחס רק להערות הראשונה בה הוא מתקן את דברי ראש המוסד שהוא, שר הפנים, עמד בראש המבצע הכולל במינכן. שר הפנים מעיר שהנכון הוא שלאור רבונות המדינות השונות של רפ"ג בעיני משטרה, לשר הפנים של בווריה היתה האחריות הכוללת לאמצעי הבטחון וכי הפיקוד והביצוע של צעדי המשטרה היה עבין של שלטונות המשטרה וכי המו"מ הדיונים והערכת המצב שנבעה מהם היתה בידי שר הפנים הבורי, בידי ראש המשטרה שרייבר ובידיו הוא, של שר הפנים גנשר. במלים אחרות גנשר לא היה אחראי יחיד, ובנושאים מסוימים לא היה אחראי כלל. בסוף אומר שר הפנים בהערותו "דרך אגב הצבעתי בפני שגריר ישראל על המצב החוקי והוא אמר לי כי זה ידוע לו". זה פירוש חופשי מאד של דברי בשיחתי אתו מן ה-15.9 שעליהם הברקתי בשעתו (מברק מס. 217). גנשר אמר לי אז שקבל מבראנדט העתק של הדו"ח של ראש המוסד וכי הוא עוד יעיר על דו"ח זה. אבל גנשר הסתפק בנקודה אחת וזו באמת נוגעת לנושא הנדון כלומר להערת ראש המוסד על שר הפנים גנשר כמפקד המבצע. את תשובתי לשר הפנים תמצא במברק. אמרתי לו אז שאני לא מכיר ממשלות של מדינות ברפ"ג כי אם את מרפ"ג והוא בשבילי יצג ממשלה זו כאחראי. לזאת הסכים שר הפנים אלא העיר שאין פירוש הדבר שהוא היה מפקד המבצע כי זה נתון בידי השלטונות המקומיים.

נדמה לי שלגופו של עבין הנקודה איננה רלוונטית במיוחד, לכל המבצע. שר הפנים כנראה מיחס ערך להדגיש שהאחריות המבצעית בעיני משטרתיים לא היתה בידו. לנקודות האחרות אין לי הערות כי לא הייתי עד ראייה.

בברכה,

א. בן-חורין

Bonn, den 9. Oktober 1972

Vertraulich

Sehr geehrte Frau Ministerpräsidentin,
liebe Frau Meir,

ich danke Ihnen für Ihre beiden Briefe vom 6. und 11. September 1972 und die Übermittlung des Berichts von General Zamir. Ich habe den Bundesminister des Innern, Herrn Genscher, um eine Stellungnahme zu diesem Bericht gebeten. Herr Genscher teilt mir mit, daß in dem Bericht General Zamirs einige Ungenauigkeiten bzw. Unrichtigkeiten enthalten sind. Ich darf Ihnen einen Vermerk beifügen, in dem die Bemerkungen von Herrn Genscher zusammengefaßt sind. Ich übermittle Ihnen diese Äußerung nicht aus Rechthaberei, sondern ich möchte beitragen aufzuklären, wie sich jene tragischen Ereignisse tatsächlich zugetragen haben.

Wir haben inzwischen erste Konsequenzen aus jenen Vorgängen gezogen. Wir haben konkrete Maßnahmen ergriffen und weitere auf internationaler Ebene

- 2 -

Ihrer Exzellenz
der Ministerpräsidentin
des Staates Israel
Frau Golda Meir

J e r u s a l e m

vorgeschlagen, um dem Terrorismus wirksamer
als bisher begegnen zu können.

Lassen Sie mich Ihnen, sehr geehrte Frau Minister-
präsidentin und liebe Frau Meir, nochmals für
die verständnisvolle und ermutigende Haltung
danken, die Sie im Zusammenhang mit den Münchener
Ereignissen gezeigt haben.

Mit verbindlichen Empfehlungen

h

h. - h. - h. -

Vertraulich

Bonn, den 5. Oktober 1972

Bemerkungen des Bundesministers des Innern zu dem
Bericht General Zamirs

Ich beschränke mich bei meinen Bemerkungen zu dem Bericht bewußt auf wenige, m.E. wichtige Korrekturen von Unrichtigkeiten, da ich weiß, daß die Eindrücke jedes Beobachters jener traurigen Vorkommnisse zwangsläufig subjektiv gefärbt sein müssen. Ich muß bei diesen Korrekturen auch zu Fragen Stellung nehmen, für die ich in München die Verantwortung nicht getragen habe.

- o So ist beispielsweise unrichtig, wenn auf Seite 1, Abs. 2 Satz 3 davon die Rede ist, daß ich die Leitung des Gesamteinsatzes in München gehabt hätte.

Richtig ist vielmehr, daß angesichts der Polizeihochheit der Länder der Bayerische Staatsminister des Innern die Gesamtverantwortung für die Sicherheitsmaßnahmen hatte, daß die Anordnung und Ausführung der polizeilichen Maßnahmen Sache der polizeilichen Einsatzleitung war und daß die notwendigen Verhandlungen, Besprechungen und die sich daraus ergebende Bewertung der Lage in den Händen von Minister Merk, Polizeipräsident Dr. Schreiber und mir lagen. Ich hatte übrigens den israelischen Botschafter auf die Rechtslage hingewiesen, worauf er mir erklärte, das sei ihm bekannt.

- o Unzutreffend ist (S. 6 Abs. 3 Satz 2), daß sich Minister Merk (er ist wohl in diesem Zusammenhang gemeint), Polizeipräsident Dr. Schreiber oder auch ich geweigert hätten, Rat von General Zamir oder seinem Begleiter anzunehmen. Das Gegenteil war der Fall. Es bedurfte auch keiner Überredung. Die Frage der Wiederaufnahme von Verhandlungen ist jedenfalls in meiner Gegenwart nicht diskutiert worden.

Zutreffend ist vielmehr, daß beide israelische Herren den Gesamtablauf der Aktion in Fürstentfeldbruck beobachteten und sich auch - wenn sie es für notwendig hielten - einschalten konnten. Letzteres ist verschiedentlich geschehen, einer der beiden Israelis hat es später ja auch übernommen, die Aufforderung eines deutschen Polizeisprechers an überlebende Terroristen zum Aufgeben in englisch und arabisch durchzusagen.

- o Unzutreffend ist (S. 7 Abs. 5 Satz 1), daß ein Mitglied der Hubschrauberbesatzung des Hubschraubers A verbrannte.

Zutreffend ist vielmehr, daß der betreffende Hubschrauberpilot einen Lungendurchschuß erlitt, nicht aber verbrannte.

- o Unrichtig ist, daß die genaue Zahl der Terroristen nicht bekannt gewesen sei (S. 8 Abs. 1).

Richtig ist vielmehr, daß die Attentäter am 5. 9. um 22.06 Uhr mit den Geiseln in einem Bus zu den Hubschraubern an der Lerchenauer Straße, Münchner Olympiagelände fuhren. Dabei konnten von der Polizei erstmals außer den neun Geiseln acht schwer bewaffnete Täter gezählt und festgestellt werden. Von mindestens sechs Terroristen war sie aber seit meinem Besuch in dem Haus, in dem die Geiseln festgehalten wurden, ausgegangen. Es fällt im übrigen auf, daß Herr Zamir Herrn Minister Merk garnicht erwähnt, obwohl dieser ihm als solcher vorgestellt wurde und beide Herren miteinander gesprochen haben.

Mir scheint, daß wahrscheinlich Fehler oder Mängel in der Übersetzung dafür verantwortlich sind, daß Herr Zamir den in seinem Bericht wiedergegebenen Eindruck gewonnen hat. Wir legten besonderen Wert auf seinen Rat und ließen das bei den wiederholten Gesprächen auch deutlich erkennen.

משרד החוק

מחלקת הקשר

מברק נכנס - מסווג

כל המוסד תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך - עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בסחון המדינה יחסי-חוקן וסודות רשמיים), תשי"ז - 1957.

סודי ביותר

9

אל : המשדר

מאת: בונ

מס . 107

נשלח : 201300 אוק. 72

מ י י י י

דיניצ/ משוד רוחם .

השר אהמקה מסר לי היום במעטפה פתוחה מכתב מן הקאנצלר אל רוחי"מ. למכתב מצורפות הערות שר הפנים לדוי"ח של ראש המוסד. להלן נוסח מכתב בראנדט:

גברתי ראש הממשלה המאד נכבדה, גבי מאיר היקרה, אני מודה לך על שני מכתבייך מן ה-6 זה ה-11 בספטמבר 1972 ועל העברת הדוי"ח של אלופ זמיר. בקשתי את שר הפנים מר גנשר לנקוט עמדה לדוי"ח זה. מר גנשר מוסר לי שכלוליים בדוי"ח האלופ זמיר מספר אי דיוקים או זכריים לא נכונים. אני מרשה לעצמי לצרף נייר בו מסוכמות הערותיו של מר גנשר. אני מעביר לך נקיטת עמדה זו לא מתוך צדקנות כי אם הייתי רוצה לתרום להבהרת הדרכ אשר בה התרחשו אותם מאורעות טראגי"ם באמת.

כינתי"ם הסקנו מסקנות ראשונות מאותם מאורעות. נקטנו בצעדי"ם מוחשי"ם והצענו צעדי"ם נוספים במישור בינלאומי כדי שנוכל לטפל בטרור בדרך יותר יעילה מאשר עד כה.

הרשי לי גברתי ראש הממשלה המאד נכבדה, גבי מאיר היקרה, להודות לך מחדש על העמדה מלאת ההבנה והמעודדת שגילית בקשר למאורעות מינכנ. עד כאן מכתב בראנדט.

משרד החוק

מחלקת הקשר

כל המוסד תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך - עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בסחון המדינה יחסי-חוקן וסודות רשמיים), תשי"ז - 1957.

סודי ביותר

- הערות שר הפנים מתייחסות אל 4 נקודות :
- א. לשאלה אם שר הפנים פיקד על נסיון החילוץ.
 - ב. לשאלת הסרוב לקבל עצה מאתנו.
 - ג. תקון ההערה כאילו שאיש צוות באחד המסוקים נשרף.
 - ד. מספר החבלנים.
- המכתב וצירופיו יוצאים בדיף היום. האם להבריק גם נוסח הצירופים.

בנ - חורין ==

שבת רחוק אנכי
מא

הערות שר הפנים המערב גרמני לגבי הדו"ח של האלוף זמיר

1. ביודעין אני מצמצם הערותי לגבי הדו"ח למספר חיקונים החשובים - לרעתי של אי דיוקים, וזאת מאחר ואני יודע כי בהכרח החרשמוחו של כל משקיף באירועים העצובים הללו חתיה בעלת גוון סוביקטיבי. בחיקונים אלה עלי גם לנקוט עמדה לגבי שאלות, להן לא הייתי אחראי ב-מינכן.
2. לדוגמא, אין זה נכון, כאשר נאמר, בעמוד 1, פסקה 2, משפט מס' 3, שאני ניהלתי את כל הפעולה ב-מינכן.
הנכון הוא, שלאור מעמדה האוטונומי של המשטרה במדינות הפדרליות חלה האחריוף הכוללת על שר הפנים של בוואריה לגבי אמצעי הבטחון, ומתן ההוראות וביצועם של צעדי המשטרה היה ענינו של מטה הפעולה של המשטרה; הדיונים ההכרחיים, וכתוצאה מהם הערכת המצב היו בידיהם של השר DR. SCHREIBER ושלי עצמי.
אגב, הצבעתי בפני השגריר הישראלי על המצב המשפטי, וזה אמר לי כי הדבר ידוע לו.
3. לא נכון הוא (עמוד 6, פסקה 3 משפט 2) כי השר MERK (כנראה בהקשר זה הכוונה אליו), נשיא המשטרה DR. SCHREIBER או אנוכי כאילו החנגדנו לקבל עצה מהאלוף זמיר או מלווהו. ההיפך הוא הנכון, וגם לא היה צורך בשכנוע.
שאלת הידוש המו"מ לא נדון בכל אופן בנוכחותי.
הנכון הוא כי שני הישראלים יכלו להשקיף באופן רצוף במשך כל הפעילות ב-פירסטנפלדברוק, וגם היחה להם אפשרות - אם הדבר היה לדעתם חיוני - להכנס לפעולה.
כך גם אירע מספר פעמים, אחד הישראלים גם קיבל על עצמו מאוחר יותר לתרגם לאנגליתו ולערבית את דרישתו של נציג המשטרה אל הסקרריסטים שעוד חיים להכנע.
4. לא נכון הוא (עמ' 7 פסקה 5 משפט 1) כי איש צוות של מסוק A נשרף. הנכון הוא כי טייס מסוק זה נפגע מיריה בריאות, ולא נשרף.

5. לא נכון הוא שמספרם המדויק של הטרוריסטים כאילו לא היה ידוע (עמ' 8 פסקה 1).
- הנכון הוא כי המתנקשים נסעו ביום 5/9 שעה 2206 יחד עם בני הערובה באוטובוס אל המסוקים ב- LERCHENAUBR STR במרחב האולימפי של מינכן. אז הבחינה המשטרה לראשונה מלבד ל-9 בני הערובה ב-8 טרוריסטים המושים חימוש רב.
- אולם מאז ביקורי בבית בו הוחזקו בני הערובה ידענו על אודות 6 טרוריסטים.
- דרך אגב בולט הדבר, שאין מר זמיר מזכיר כלל את השר H E R K , למרות שזה הוצג לפניו בתור שכזה, ושני האדונים שוחחו זה עם חברו.
6. נראה לי שגיאות או שיבושים בתרגום הם שגרמו לכך שמר זמיר התרשם, כפי שמתברר מתוך הדו"ח שלו.
- במיוחד הערכנו את עצתו ובשיחות נשנות וחזרות גם לא הסתרנו עובדה זאת.